

Željko JURANIĆ

Doprinos krčke dijaspore u Domovinskom ratu (jesen-zima 1991./1992.) – memoarski zapis

UDK 314.743(=163.42)*1991/1992*

Građa

U jesen 1991. godine priključili smo se osnivanju Krčke bojne - Josip Volarić-Kiki, Ivan Fugošić-Fugo, Ivica Hodanić i ja, Željko Juranić. Govorit ću samo o nama jer smo od prvih dana bili zajedno i, igrom slučaja, bili smo zaduženi za kontakte s našom dijasporom i njihovim uključivanjem u pomoć koju su nam nesebično pružili.

Nakon ljeta 1991. godine vidjelo se da mira nema na vidiku i da ćemo se masovno morati uključiti u obranu domovine. Već na samom početku iskrsnuli su problemi, i to u opremanju krčke postrojbe najosnovnijom vojnom opremom. Dan odlaska prve skupine Krčana vrtoglavo se približavao, a bili su opremljeni samo odorama Jugoslavenske narodne armije (JNA), što je u tom trenutku jedino bilo dostupno, ali prema našem mišljenju neprihvatljivo. Naša družina dobila je zadatak to pokušati riješiti. Stupili smo u kontakt s našim Krčanima u New Yorku i drugim mjestima diljem Sjedinjenih Američkih Država. Moram posebno istaknuti Miru Žuvić s kojom sam bio u kontaktu gotovo svaki dan.

Dok smo čekali povratne informacije, uputili smo se u američki bazu u Avijanu (Italija). Rođak moje supruge pilot je u američkom zrakoplovstvu pa smo od njega dobili prve informacije o potrebnoj opremi. Tako smo se suočili s prvim problemima, a to su bile financije. Uvidjeli smo da će to dosta koštati pa smo tražili način kako sve financijski realizirati. Tih sam dana neprestano bio na telefonu pokušavajući doći do što više korisnih informacija. Tako sam stupio u kontakt s našim tek osnovanim konzulatom u Stuttgartu, i to s

gospođom Zdenkom Babić-Petričević, kasnije poznatom saborskom zastupnicom. Ona nam je obećala neke uniforme pa smo odmah sjeli u kombi i krenuli put Stuttgarta po njih. Gospođa Babić-Petričević izvrsno nas je primila, napunila nam je kombi uniformama i mi smo bez odmora krenuli natrag za Krk. Izmjenjivali smo se u vožnji te smo drugi dan stigli na otok.

Međutim, nedostajale su nam i čizme. Saznali smo da su iznad Rijeke napuštena vojna skladišta, da postoji indicija da bismo ondje mogli naći čizme, no sumnjalo se da su ta skladišta možda minirana te smo mogli provaliti u njih, ali na vlastitu odgovornost. Preuzeli smo odgovornost, provalili u skladišta koja, srećom, nisu bila minirana i pronašli čizama, ali ne onoliko pari koliko nam je bilo potrebno.

Uporno tražeći dalje iz američkih smo izvora saznali da se u Kumrovcu obučavaju specijalne hrvatske jedinice te da je za njihovu potrebu iz SAD-a upućena veća količina opreme i da bismo ondje mogli nešto dobiti. Saznao sam da tu jedinicu obučava tada nepoznati pukovnik Tot, inače Hrvat s vojnom karijerom iz Legije stranaca. U telefonskom razgovoru bio je iznimno susretljiv i pun razumijevanja te nas je pozvao da odmah dođemo i vidimo što možemo dobiti. Tako smo krenuli put Kumrovca. Prolazeći kroz Karlovac htjeli smo stati i popiti piće na autobusnom kolodvoru, no izgubili smo volju kad je jedna granata pala u blizini te smo nastavili dalje put Kumrovca. Stigli smo navečer, a pukovnik Tot nas je primio i dao nam ono što je mogao - bile su to veće količine vojnih čizama, čime smo bili zadovoljni.

Umorni od puta, večerali smo i spavali u toj zgradi gdje su se vojnici spremali za specijalne zadatke. Druženje s tim mladim vojnicima dalo nam je dodatni podstrek da ustrajemo u svojoj namjeri - realizirati sve zadatke koji su bili pred nama.

U međuvremenu je iz SAD-a stigao katalog vojne opreme kojom se opskrbljuje i američka vojska. Zahvaljujući trudu naših u New Yorku, došli smo do tvrtke koja proizvodi opremu za američku vojsku, gdje smo mogli naručiti sve po tvorničkim cijenama. Uspoređujući s cijenama u Europi, to je bilo pet puta jeftinije! No najviše nas se dojmilo to što su naši ljudi organizirali skupljanje novca, a mi smo samo morali naručiti iz kataloga što nam i koliko treba.

Morali smo brzo reagirati jer krčka postrojba samo što nije krenula na ličko ratište. Na brzinu se napravio popis potrebne opreme za otprilike tri grupe jer

se nije znalo kako će se ratna događanja odvijati te koliko će sve trajati i koliko će nam toga trebati.

U samo nekoliko dana roba je bila nabavljena i poslana najbržom mogućom linijom, i to avionom u Beč. Moja je skupina krenula kombijem za Beč. No pri preuzimanju robe nastao je problem. Austrijska špedicija nije nam htjela dati robu bez plaćanja kaucije kao garancije da će roba izaći iz Austrije. Tražili su 15.000 njemačkih maraka, naravno u šilinzima. Bilo je već kasno poslijepodne i bili smo u panici te smo nazvali predsjednika Općine Krk gospodina Matanića koji nas je povezo sa svojim prijateljima u Beču, obitelji Novak. Oni su odmah izrazili spremnost pomoći nam, ali kako ne drže u kući toliki novac, morali smo čekati jutro da ga podignu u banci i da nam ga donosu na aerodrom. Nije nam preostalo drugo nego prespavati na aerodromskim klupama i ujutro nakon uplate kaucije hitno krenuti put Krka. Uz ovaj događaj vezana je i jedna anegdota s austrijsko-slovenske granice kad je austrijski carinik htio pogledati kutije koje smo vozili u kombiju. Pri otvaranju jedne kutije počeli su ispadati vojni opasači. Carinik je bio iznenađen jer smo imali prijavljenu humanitarnu pomoć, a zbog embarga nismo mogli deklarirati vojnu opremu. No sve je riješeno bez problema jer je carinik samo mahnuo rukom i mi smo krenuli dalje.

Kad smo stigli na Krk, opremu smo poslali u Liku jer je Krčka bojna već krenula na ratište pa smo sve riješili sa samo nekoliko dana zakašnjenja. Vojnici su bili zadovoljni jer su dobili opremu kakvu je tada rijetko tko od hrvatske vojske imao.

Sa sljedećom skupinom Krčana i mi smo krenuli na prvu liniju bojišnice kako bismo i ondje dali svoj doprinos u obrani domovine.

Vrativši se s bojišnice neposredno prije Nove godine 1992., i dalje smo naručivali opremu iz SAD-a, a sve prema razvoju situacije i prema potrebi bojne. Jedino što više nismo išli u Beč nego je roba preusmjeravana na aerodrom Klagenfurt (Austrija), gdje sam imao prijatelja koji je garantirao za nas. Svaki je put bio prisutan pri preuzimanju robe pa nismo trebali ništa plaćati nego smo uz njegovu pomoć bez problema prolazili preko granice.

Do proljeća je hrvatska vojska bila ustrojena te je sve manje bilo potrebno na ovakav način rješavati opremanje naših postrojbi. Dalje je sve funkcioniralo kao i u svakoj drugoj pravoj vojsci.

No ne smijemo nikada zaboraviti naše ljude koji su svojom nesebičnošću i domoljubljem dali ono što je u tom trenutku trebalo, a to je bio novac jer oni su sve to platili. Općina Krk je na osnovi popisa svih donatora svakome dodijelila zahvalnicu za novac koji su dali te je sve transparentno objavljeno i arhivirano da svatko u budućnosti može saznati što se tih dana činilo da bi naši otočani na ličkom ratištu izgledali kao pravi vojnici.

Spomenut ću još jednu akciju naših iseljenika u SAD-u. Tijekom pripreme za vojnoredarstvenu operaciju *Oluja* našim su postrojbama trebale specijalne motorole – radiostanice koje tada nije bilo moguće nabaviti kod nas, a datum *Oluje* bio je pred vratima. Prema već provjerenom modelu, u SAD-u su pro-nađene radiostanice kakve su nam bile potrebne te je u najkraćem mogućem roku skupljen potreban novac i stanice su stigle prije same akcije. Dopremljene su na zagrebački aerodrom jer tada naši aerodromi više nisu bili blokirani kao na početku Domovinskog rata.

Svima veliko HVALA!

Posjet krčkog biskupa Josipa Bozanića, vlč. Valtera Župana
i predsjednika Općine Krk Josipa Volarića Krčkom bataljunu
u Prokike (Lika) u ožujku 1992.

Otočac, prosinac 1991. – Mladen Milovčić, Josip Volarić, Ivica Hodanić, Željko Juranić, Ivan Fugošić i Ivan Dminić

Drenov Klanac (Lika), prosinac 1991. – Željko Juranić na položaju

New York 1991. Bodulska zabava na kojoj su prikupljane donacije za kupnju opreme za Krčki bataljun

Mira Žuvić, podrijetlom iz Omišlja, s američkim prijateljem koji je pomagao u prikupljanju pomoći za Krčane (New York, 1991.)

Nikica Žuvić i njegova djeca Nicol i Đani u New Yorku (1991.) pakiraju vojnu opremu za Krčki bataljun

Drenov Klanac (Lika), prosinac 1991. – prva linija bojišnice: zapovjednik Svetko Šare, Mladen Milovčić i Ivan Dminić

Zapovjedništvo 2. satnije Krčkog bataljuna u Otočcu (prosina 1991.): prvi red – Ivan Fugošić, Dinko Petrov, Zdenko Kranjčec i Petar Kopanica; drugi red – Željko Juranić; treći red (stoje) – Vilim Čabrijan, Mladen Milovčić, Ivan Dminić i Josip Volarić

Željko JURANIĆ

Contribution of the Krk diaspora to the Croatian War of Independence (fall-winter 1991/1992) – memoirs

Summary

After the summer of 1991 it was clear that peace was nowhere in sight and that we would have to join in on mass scale the defence of our country. Problems with providing the Krk unit with basic military equipment were turning up already at the very beginning. The day scheduled for the departure of the first group of soldiers from the island was getting closer and they were equipped with uniforms of the Yugoslav People's Army (JNA), which at that time was the only available thing, but in our opinion unacceptable. My friends and me were tasked to try to solve the problem. We got in touch with our islanders in New York and other places in the USA. Thanks to the effort of our people in New York we were able to contact a company manufacturing goods for the US Army and buy their products at factory prices. Compared with the prices in Europe, it was five times cheaper. What impressed us the most, is the fact that our people in the USA organized the collection of the necessary money on their own, our job was just to use the catalogue and order the items and quantity needed.

Keywords: Croatian War of Independence, Croatian emigration, New York, USA, Germany, Austria.